

Strategier is hoopvol gestemd over toekomst Nederlandstalige liturgie

23 NOV. 1984

De komende weken staat de Sint-Catherinakathedraal in Utrecht in het teken van '115 jaar koormuziek in de Utrechtse kathedraal'. Ter gelegenheid van dit jubileum luistert het Kathedrale Koor Utrecht tijdens de komende weken een aantal eucharistievieringen en concerten op. De eerste heilige mis, die van komende zondag is speciaal voor deze gelegenheid gecomponeerd door de kerkmusicus Herman Strategier. Een interview met een van de meest spraakmakende componisten uit de wereld van de Nederlandse kerkmuziek.

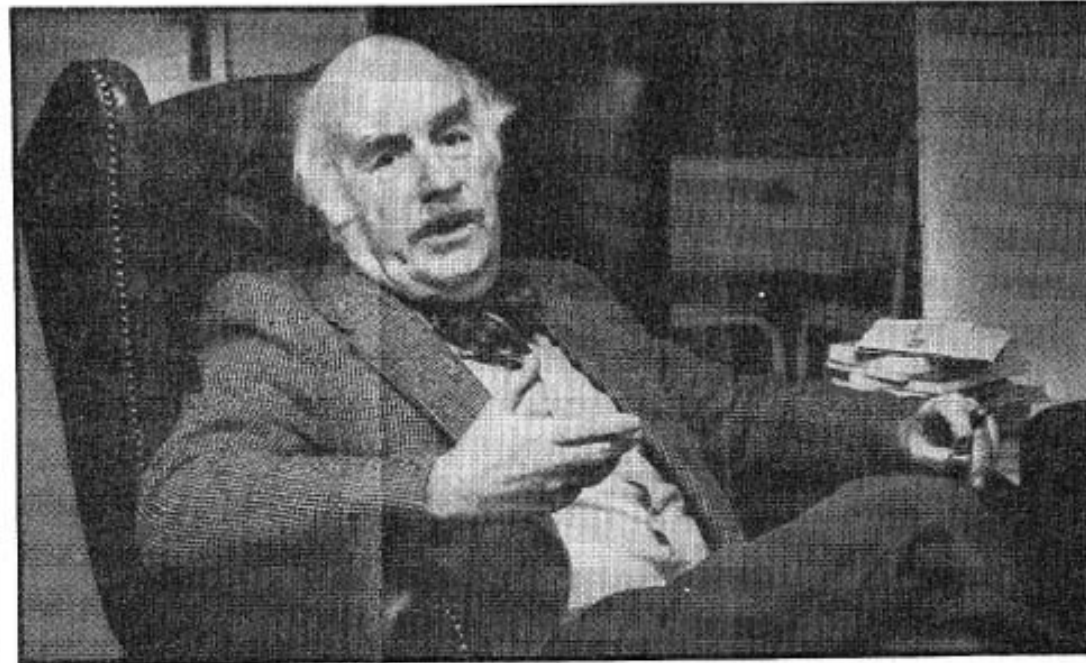
door Peter J. Latjes

DOORWERTH - „Ik vind het een verlies, dat er in de Nederlandse kerken weinig of geen gregoriaans of Latijn meer wordt gezongen. Het gregoriaans is immers de basis voor alle kerkmuziek. Zelfs veel protestantse liederen vinden er hun wortels in.” Aan het woord is de 72-jarige Herman Strategier, een van de nestors van de Nederlandse kerkmuziek. Zondag zingt het Kathedrale Koor Utrecht voor het eerst zijn Sint-Catherinamis, die hij speciaal componeerde ter gelegenheid van het jubileum '115 jaar koormuziek in de Utrechtse kathedraal'.

Roeping

Het fenomeen kerkmuziek heeft Herman Strategier in zijn greep gehouden sinds hij als 17-jarige in 1929 kerkmuziek ging studeren. Dat gebeurde aan de Rooms-Katholieke Kerkmuziekschool, sinds enkele jaren overgegaan in het Nederlands Instituut voor Kerkmuziek waaraan Herman

Strategier jaren later als docent verbonden zou zijn. Zoals leeftijdgenoten roeping hadden om priester te worden, zo beschouwde hij het werken aan de kerkmuziek als een 'roeping'. Nu, 55 jaren, later is die roeping nog steeds niet gesloten. „Nee, bepaald niet. De behoefte aan goede muziek blijft bestaan, zodat voor mij een taak blijft weggelegd. Neem het voorbeeld van mijn parochiekerk. Toen ik daar voor de eerste maal naar de mis ging, stoorde ik mij geweldig aan het orgelspel. Nu niet meer, want ik bood meteen aan om zelf maar het orgel te bespelen”, aldus de componist, die zijn muzikale talenten ook op andere terreinen gebruikt. Het componeren van de Sint-Catharinamis is daar een voorbeeld van. De Nederlandstalige 4-stemmige mis met volkszang is slechts één van de vele religieuze werken, die hij componeerde. Bijna al zijn werk is religieus van aard. „Het maken van kerkmuziek zet aan tot het maken van mooie dingen”, zegt Her-

Het sluimerend bestaan van het gregoriaans en het latijn in de liturgie is een verlies voor de Nederlandse liturgie, vindt Herman Strategier.

man Strategier, die het nog steeds als een voorrecht beschouwt om dit te mogen doen. Op de vraag waarom hij het doet, antwoordt hij: „Om de Heer te loven”. Vervolgens lacht hij wat verlegen en zegt: „Het klinkt ijdel hè. Toch voel ik het zo, want op deze wijze maak ik mijn talenten dienstbaar.”

Dienstbaarheid

Dienstbaarheid is een sleutelwoord in Strategiers componeren. „De mogelijkheid, dat muziek goed is, stijgt naarmate hij meer dienstbaar is. Daarom ben ik ook een tegenstander van volkszang. Het volk zingt

nu eenmaal slecht en kan daarom beter zijn mond houden, dan slecht te zingen. U moet het maar van deze kant bekijken: kerkmuziek is per definitie dienstbaar voor zowel uitvoerenden als aanhorenden.” De aversie tegen volkszang maakt van Herman Strategier geen tegenstander van de nederlandstalige liturgie, zoals die na het tweede Vaticaanse Concilie gemeengoed werd in de Nederlandse kerkprovincie. Wel heeft hij er lang over gedaan om deze als volwaardig aan het gregoriaans of het latijn te accepteren. „Ik dacht eerlijk gezegd, dat de omschakeling een verarming van de liturgie teweeg zou brengen. Ook de rigoreusiteit waarmee

het allemaal gebeurde speelde daarbij een rol. Niet dat het voor die tijd zo ideaal was, maar je had tenminste de mogelijkheid tot een fatsoenlijke liturgie.”

Optimisme

Toch is Herman Strategier optimistisch over de toekomst van de Nederlandstalige liturgie. Ook wat de kwaliteit betreft. Hij verwijst daarvoor naar het Kathedrale Koor Utrecht en de paters trappisten in Zundert, voor wie hij vaak in de weer is. Reeds componeerde hij voor hen de officies van Pasen, Pinksteren, Driekoningen, Kerstmis etc. Ver-

der nog een aantal andere liturgische gezangen. En uiteraard zullen deze liturgische gezangen hun weg vinden naar de bestaande kerkkoren, zodat ook de Nederlandstalige liturgie op een aanvaardbaar kwaliteitsniveau kan worden gebracht. „Er gloort weer duidelijk hoop”, aldus een optimistische Herman Strategier, die het sluimerend bestaan van de Latijnse liturgie niettemin blijft bestreuen. De relatie tussen de koormuziek in de Utrechtse kathedraal en Herman Strategier bestaat al langer. Tijdens de jaren '50 en '60 was hij organist in de Sint-Catherinakathedraal en begeleidde uit hoofde van die functie vele malen het koor. Hoewel het organistschap beslist tijdrovend was, had hij er geen kostwinning aan. Daarom gaf Herman Strategier noodgedwongen les aan de conservatoria van Rotterdam en Utrecht, en laatstelijk het instituut voor muziekwetenschappen van de R.U. Utrecht.

Jubileumviering

De jubilea '115 jaar koormuziek in de kathedraal' en '10 jaar Kathedrale Koor Utrecht' worden tijdens de komende weken gevierd met het opluisteren van een aantal heilige missen en een aantal concerten. Zondag zingt het Kathedrale Koor Utrecht de pontificale hoogmis (11.00 uur) in de Sint-Catherinakathedraal aan de Lange Nieuwstraat in Utrecht. Celebrant is mgr. dr. A. Simonis, aartsbisschop van Utrecht. Dirigent is Hans de